

deraf hverken direkte eller indirekte deri komme til at ligge nogen Bebrejdelse mod det ny Ministerium. Med Hensyn til Ministeriet Reedtz-Thotts Afgang tror jeg at burde udtale, at Budstabet derom er blevet modtaget i vide Kredse og navnlig paa Landet med dyb Vælgelse, ja, jeg tør vel endogsaa sige i Landkredse med oprigtig Sorg. Man skal gaa langt tilbage i Tiden, jeg tror tilbage til Nottwitzs Dage, før man finder en Regering her i Landet, til hvilken Landboerne have set hen med saa stor Forventning og saa stor en Tilslutning som til det nu afgaaede Ministerium. Den Agitation, der blev rejst mod det nu afgaaede Ministerium, minder mig ogsaa meget om den Bevægelse og den Stemning, der raabede her i Kjøbenhavn ved Nytaarstide 1860. Det synes jo i visse Kredse at være noget nær en utilgivelig Forbrydelse for et Ministerium at søge og at opnaa en Tilslutning fra Landboernes Side. Det var jo endogsaa kommet saa vidt i de senere Aar, at Landboerne — ja rent ud sagt Bønderne — begyndte at søle sig som en jævnbyrdig Klasse, til hvilken der maatte tages og ogsaa blev taget et virkeligt Hensyn. Vi ere jo vant nok til ved festlige Lejligheder, Skaaltaler og slikt at høre disse Udtalelser om Landbruget som den bærende Kraft. Selv i Kunsten se vi jo, at man hender at fremstille Danmark som en Kvinde med Kornaks i sin Favn, og det kan være rigtigt nok, det lyder jo smukt og ser smukt ud. Man har imidlertid fra Landets Side stillet sine Forbringere noget videre, man har ønsket ogsaa i Politiken, o: i Virkeligheden at finde et Udtryk for disse Stemninger, der finde, saa mange smukke Udtryk baade i Ord og i Kunst. Ja, det er jo visjelig nu for tidlig at ville give sig til at skrive det afgangende Ministeriums Saga, men jeg kan ikke lade denne Samling slutte uden at minde om, hvad Folketinget i det hele og særlig dette Ting har det afgangende Ministerium at tale for. Først og fremmest, hvad der jo maa falde alle paa Sinde, dette, at det var et Ministerium, der i sin Færd viste, at det ubrødeligt vilde værne om Grundloven, og endvidere, at det ikke var bange for udtrykkelig at vedkende sig, at det vilde værne om Forsatningen og Grundloven. Derom har jeg ingenfinde næret nogen Tvivl, saa jeg

har ikke deltaget i den Tvivl, som det ærede Medlem for Ringløbing (S. C. Christensen) synes i de første Aar at have huset. For mig var det fra først af fuldstændig trygt og sikkert, at den Regering, der vilde stille sig paa 1894-Førløigets Grund, kunde ikke indlade sig paa nogen Anvendelse af provisoriske Finanslove som Kampmiddel. Men denne Regering gik jo, som vi alle vide, et Skridt videre, idet den ogsaa udtrykkelig vedkendte sig dette, og jeg tror, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage) ikke paa nogen Maade har misforstaaet den afgangende Konseilspræsidents Erklæring i forrige Efteraar. Den var saaledes at forstaa. Denne Strid er jo for den Sags Skyld afgjort i dette Djeblit, thi det viste sig jo, at i det Djeblit, da Konseilspræsidenten og den gamle Regering stode over for en for dens Bedkommende uløselig Finanslovskonflikt, saa den kun et at gøre og det var at trække sig tilbage. Det har den gjort, og dermed er det Spørgsmaal jo afgjort. Det, man særlig har bebrejdet det afgangende Ministerium og dets Konseilspræsident, er jo dette, at de afgave denne Erklæring og udtrykkelig vedkendte sig, at de frasagde sig Anvendelsen af den provisoriske Finanslov som Kampmiddel. Jeg maa indskyde den Betragtning, at det er fuldstændig rigtigt, som den højtærede Konseilspræsident nu sagde, at i al min Dmæle af denne Sag har det altid drejet sig om dette ene: Anvendelsen af Provisoriet som Kampmiddel. Hvilke Nødstilstande der for øvrigt kan indtræde, raader hverken Regeringen eller Rigsdagen for; men det, der er Nerven, er Anvendelse af Provisoriet som Løsning af en Konflikt. Det er blevet bebrejdet den afgangende Regering, at den ved sin Erklæring udtrykkelig vedkendte sig, at den ikke vilde indlade sig derpaa. Man har fra Højres Side jo særlig rettet sine Angreb netop paa dette Punkt og ment, at det var usornødent, at det var, kan jeg gerne sige, en Svækkelse af Højrepartiet her i Landet at ville kaste dette Mittel over Bord, at lade haant om den skjulte mystiske Trusel, der mulig endnu kunde ligge i Muligheden af Provisoriet. Jeg tror nu, at den afgangende Konseilspræsident har set rigtigt ogsaa over for sit eget Parti, ogsaa over for Højre. Det forekommer mig nemlig, at den Lære maatte dog